

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla
Tervise tn 1
Kohtla-Järve linn
31025, Ida-Viru maakond,

18.03.2024 nr 11.2-4/24/209

OTSUS
finantskorrektsiooni tegemise ja
taotluse rahuldamise otsuse
muutmise kohta

Riigi Tugiteenuste Keskus (registrikood: 70007340; edaspidi rakendusüksus) teeb meetme „Kättesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste tagamine tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamiseks” tegevuse „Haiglavõrgu tugevdamine riskipiirkonnas” raames finantskorrektsiooni otsuse toetuse andmise tingimuste „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas” (edaspidi TAT) Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla (edaspidi toetuse saaja või hankija) projekti „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas” (projekti nr 2014-2020.2.04.19-0085) osas.

Rakendusüksus tuvastas riigihangete kontrollimise käigus, et toetuse saaja ei ole riigihangete viitenumber 256700 „Protseduurivalgustid” (edaspidi riigihange nr 256700) läbiviimisel järginud korrektselt riigihangete seaduses (edaspidi RHS) sätestatud nõudeid. Seetõttu kohaldab rakendusüksus projektis eelviidatud riigihangetega seotud kuludele finantskorrektsiooni ning loeb mitteabikõlblikuks kuluks 10 200 eurot.

Otsuse tegemise aluseks on perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi STS) § 8 lg 2 punkt 4 § 45 lg 1 punkt 3, § 46, § 47 lõige 2 ja Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord” (edaspidi ühendmäärus) § 21 lõiked 1 ja 3, § 22 lg 11 p 8, samuti toetuse saajaga peetud kirjavahetus ning projekti raames esitatud kuludokumendid (edaspidi KD) 141.

Vastavalt tervise- ja tööministri 04.04.2019 käskkirja nr 32 „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas” toetuse andmise tingimused” (edaspidi TAT käskkiri) punktile 7.1 kohalduvad toetuse saajale STS § 24 ja § 26 ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused ning STS § 26 lõike 1 kohaselt on toetuse saaja kohustatud järgima RHSi, kui ta on hankija RHSi tähenduses.

STS § 45 lg 1 punkti 3 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. Sama seaduse § 46 lõike 1 kohaselt, kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt võimalik selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et kohustuse või nõude täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust ühendmääruses sätestatu alusel.

STS § 26 kohaselt on toetuse saaja kohustatud järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija RHS-i tähenduses. Käesoleval juhul on toetuse saajaks Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla, kes on avaliku sektori hankija RHS § 5 lg 2 punkti 5 mõistes ning sellest tulenevalt peab toetuse saaja järgima RHS-is sätestatud korda.

Toetuse saaja viis riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusena läbi riigihanke nr 256700 „Protseduurivalgustid“ ning hankes esitati kokku kuus pakkumust. Menetluse tulemusena sõlmis hankija 9.01.2023 edukaks tunnistatud pakkujaga Osaühing Lansen Medical hankelepingu nr 256700 (edaspidi hankeleping) maksumusega 34 000 eurot (käibemaksuta).

Rakendusüksus tuvastas riigihankes järgmise rikkumise:

1. Toetuse saaja on kvalifitseerinud pakkuja, kes ei vasta kvalifitseerimistingimustele

1.1. Rikkumise asjaolud

Hankija kehtestas hankes nr 256700 pakkuja tehnilise ja kutsealase suutlikkuse kontrollimiseks järgmise kvalifitseerimise tingimuse:

Pakkuja peab olema käesoleva riigihanke alustamise kuupäevale eelneva 36 kuu jooksul täitnud vähemalt 2 hankelepingu esemele vastava valdkonna (meditsiiniseadmete müük) lepingut neist igakuks maksumusega vähemalt 60 000 EUR.

Nõutav dokument: Pakkuja peab esitama loetelu eelneva 36 kuu jooksul nõuetekohaselt täidetud hankelepingu esemele vastava valdkonna ostu-müügi tehingutest, milles sisalduvad ostja nimi ja kontaktandmed, lepingu objekti kirjeldus, lepingu täitmise periood ja lepingu maksumus.

Toetuse saaja kvalifitseeris eduka pakkuja, kes esitas tingimuse täitmiseks hankepassis järgmised lepingud, mis ei vasta kvalifitseerimis tingimusele:

1. RH 225197 Häädemeeste Eakate Kodu rekonstrueeritava osa sisustus summas 63 031,20 eurot, 24.07.20 - 31.10.20, vastutusaladega: (33192000-2) Meditsiiniline mööbel, (39150000-8) Mitmesugune mööbel ja sisseseade, (31600000-2) Elektriseadmed ja aparaadid.

RHR andmetel on Lansen Medical OÜ RH 225197 puhul täitnud vaid osa 1 hankelepingust, mille maksumus on RHR andmetel 52 526 eurot;

2. RH 253004 Transpordiraamid ja patsiendivoodid summas 99 840 eurot, 19.09.22 - Invalid date, vastutusalaga (33100000-1) Meditsiiniseadmed.

RHR andmetel on Lansen Medical OÜ RH 253004 puhul olnud nii osa 1 (maksumus 37 600 eurot) kui osa 2 (maksumus 45 600 eurot) täitjaks. Kahe osa peale kokku on sõlmitud üks leping, siis kahe osa lepingusumma kokku 83 200 eurot vastab nõutule.

Hankija ei ole esitanud tõendust selle kohta, kuidas ta veendus, et pakkumiste esitamise seisuga 18.11.22 oli leping täidetud nõutud mahus, sest tegemist on raamlepingutega, mille periood oli 03.11.22-02.02.23.

Toetuse saaja on kvalifitseerimistingimuse nõude täitmise osas selgitanud, et „RH 225197 on korraldatud avatud hankena, st eeldatava maksumusega üle 60 t ja hankeesemeks on märgitud 33192000-2 Meditsiiniline mööbel. Järelduskontrolli tulemus: Lansen Medical OÜ lepingu maksumus 52 526,00 km-ta.

RH 253004 tulemusel on Lansen Medical OÜ sõlminud meditsiiniseadmete hankelepingu maksumusega 83200 eur km-ta, lähtudes hankeesemest ja riigihangete registris rikkumiste kohta andmete puudumisest hindas hankija hankelepingu põhiosas täidetuks.“

Kuna nõutud oli kahe lepingu kogemust ja esitatud RH 225197 osas ei vasta osa 1 hankelepingu kogemus 52 526 eurot nõutule, siis on hankija kvalifitseerinud eduka pakkuja, kes oleks tulnud jätta kvalifitseerimata, ning rikkunud sellega RHS § 104 lg-t 8, § 98 lg-t 5 ja RHS § 3 punktides 1 ja 2 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.

1.2. Rakendusüksuse seisukohta ja õiguslik põhjendus

Rakendusüksuse hinnangul ei muuda toetuse saaja selgitused käesoleva rikkumise asjaolusid ega järeldusi ning ei anna alust finantskorrektsioonist loobumiseks.

RHS § 104 lg 1 paneb hankijale kohustuse aktsepteerida hankepassi esialgse tõendina kõrvaldamise aluste puudumise, kvalifitseerimise tingimustele vastavuse ja asjakohased juhul ka taotlejate arvu piiramiseks kehtestatud tingimustele vastavuse kohta. Seega asendab hankepass esialgselt kõrvaldamise aluste puudumist, kvalifitseerimistingimustele vastavust ja taotlejate arvu piiramiseks ette nähtud tingimustele vastavust tõendavat dokumentatsiooni. Dokumentid tuleb esitada alles siis, kui hankija nõuab (RHS § 104 lg 7) või kui pakkumus osutub edukaks.

RHS § 104 lg 8 kohaselt enne hankelepingu sõlmimist nõuab hankija edukalt pakkujalt kõikide asjakohaste hankepassis esitatud kinnitustele vastavate dokumentide esitamist. Eeltoodud sätte alusel peab hankija kontrollima eduka pakkuja kvalifikatsiooni sisuliselt ja veenduma, et tema suhtes ei esineks kõrvaldamise aluseid (VAKO 12.03.2018, 21-18/186204, p 12). Tegemist on üldise menetlusliku alusega, millele tuginedes tuleb teha otsus ettevõtja kõrvaldamise või kõrvaldamata jätmise ja kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kohta.

Lähtuvalt eeltoodust ei anna alust toetuse saaja viitamine RH 225197 korraldatud avatud hankemenetlusele, mille eeldatava maksumus peaks ületama 60 000 euro, jätta teostamata RHS § 104 lg-s 8 sätestatud pakkuja kvalifikatsiooni aluste sisuline kontroll enne hankelepingu sõlmimist.

Käesoleval juhul ei ole hankija lähtunud pakkuja kvalifitseerimisel enda poolt seatud tingimustest ning on kvalifitseerinud eduka pakkuja, kes ei vastanud kvalifitseerimistingimustes esitatud nõudele, kuna täidetud lepingute maksumus ei ole vähemalt 60 000 eurot. Hankija ei kontrollinud eduka pakkuja esitatud andmete õigsust, mille tulemusel kvalifitseeriti edukas pakkuja, kes tegelikult ei vastanud kvalifitseerimistingimustele.

Hankija oleks pidanud eduka pakkuja jätmata kvalifitseerimata, tunnistama edukaks maksumuselt järgmise pakkumuse, sest hindamiskriteeriumina oli kasutatud üksnes madalamat hinda, ning viima uue eduka pakkuja suhtes läbi kõrvaldamise aluste kontrolli ja kvalifitseerimise faasi.

RHS § 3 sätestatud üldpõhimõtetest tulenevalt on rakendusüksus seisukohal, et hankija peab hanke korraldamisel tegutsema läbipaistvalt ning kohtlema kõiki isikuid võrdselt, lähtudes pakkuja hindamisel üksnes enda poolt hankes sätestatud kvalifitseerimistingimustest ja ei saa neid pärast

pakkumuse esitamist muuta. Rakendusüksus on seisukohal, et isegi kui hankija avastab peale pakkumuste esitamist, et hankes lisatud tingimus ei ole antud hankes asjakohane või õige, peab ta edasises menetluses, sh kvalifikatsiooni kontrollimisel lähtuma enda poolt hanke alusdokumentides sätestatud nõuetest. Samasisulist seisukohta on väljendanud ka Euroopa Kohus kohtuasjades nr C-42/13 ja C-496/99, rõhutades et hankemenetluse võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega seondub hankija kohustus rangelt kinni pidada just hankija enda kindlaksmääratud tingimustest.

Tulenevalt eeltoodust leiab rakendusüksus, et kvalifitseerides pakkuja, kes ei vasta hankija poolt kehtestatud kvalifitseerimistingimusele, ei ole toetuse saaja järginud RHS § 3 punktides 1 ja 2 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid ning RHS § 104 lg-t 8, § 98 lg-t 5.

1.3. Rikkumisele kohaldatav finantskorrektsiooni määr 25%

Otsuse punktis 1.1 käsitletud rikkumise osas esinevad ühendmääruse § 22 lg 11 punktis 8 toodud asjaolud, mille järgi kohaldatakse hankelepingule 25-protsendilist finantskorrektsiooni määr, kui hankemenetluse korraldamisel ei ole seatud kvalifitseerimise tingimusi järgitud ning kvalifitseeriti pakkuja, kes ei vastanud kehtivatele kvalifitseerimise tingimustele. Ühendmääruse § 22 lg 12 kohaselt võib sõltuvalt rikkumise raskusest kohaldada 5- või 10-protsendilist finantskorrektsiooni määr.

Rakendusüksus peab otsuse punktis 1.1 kirjeldatud rikkumise olulisust ja raskust hinnates põhjendatuks 25-protsendilise määr kohaldamist. Tegemist on hanke tulemusi reaalselt mõjutanud rikkumisega, mistõttu ei ole 25 protsendist madalamat finantskorrektsiooni määr rakendamine õigustatud. Kuivõrd toetuse saaja tunnistas vastavaks ja edukaks pakkumuse, mis oleks tulnud RHS § 114 lg 2 esimese lause alusel tagasi lükata, oleksid hanke tulemused eelduslikult teistsugused. Toetuse saaja oleks pidanud hankelepingu sõlmima teise pakujaga või pidanud korraldama uue hankemenetluse. Samuti ei ole teada, milliseks oleks kujunenud hankes osalevate pakujate ring ja hanke tulemused, kui hankest huvitatud isikud oleksid teadnud, et kogemusena saab esitada ka ühte täidetud referentstööd, mille maksumus vähemalt 60 000 eurot.

Ühendmääruse § 22 lg 11 p 8 ning lg 12 sõnastusest nähtub, et nimetatud rikkumisega peab üldjuhul kaasnema 25% finantskorrektsioon, mida rakendusüksus võib üksnes erandkorras, konkreetse rikkumise raskust arvestades, vähendada kas 10 või 5 protsendile. Eeltoodud seisukohta on väljendanud ka Tallinna Halduskohus oma 23.07.2019 kohtuotsuses haldusasjas nr 3-19-754: „Neid sätteid tuleb mõista nii, et 25%-st väiksema finantskorrektsiooni määr kohaldamine on ette nähtud erandina, mille kohaldamine on õigustatud vähese või väga vähese raskusega rikkumise puhuks. See tähendab omakorda seda, et finantskorrektsiooni tegemisel ei pea rakendusüksus püstitama endale mitte küsimust, kas õigustatud oleks 5, 10 või 25 protsendiline vähendamine, vaid küsimuseks on, kas esineb mingisuguseid kaalukaid asjaolusid finantskorrektsiooni vähendamiseks 10-le või lausa 5-le protsendile üldreeglina ette nähtud 25% asemel.”

Rakendusüksuse hinnangul ei esine sedavõrd erandlikke ja kaalukaid asjaolusid, et otsuse punktis 1.1 kirjeldatud rikkumise osas rakendada 25 protsendist madalamat finantskorrektsiooni määr. Kirjeldatud rikkumine on muu hulgas kaasa toonud RHS §-s 3 sätestatud hanke läbipaistvuse ning isikute võrdse kohtlemise põhimõtete riive. Ühendmääruse seletuskirjas on väljendatud seisukohta, et RHS §-s 3 nimetatud üldpõhimõtete olulise riive korral tuleb eelduslikult rakendada 25% finantskorrektsiooni määr. Järelikult peab seadusandja RHS § 3 üldpõhimõtete rikkumist piisavalt oluliseks puuduseks, et selle esinemisel rakendada kõrgeimat määr, mistõttu ei saa

toetuse saajal tekkida eelkirjeldatu valguses õigustatud ootust, et RHS § 3 üldpõhimõtete mittejärgimise korral peaks rakendatav finantskorrektsiooni määr 25 protsendist madalam olema.

Finantskorrektsiooni määradega kaasnevat kohustuse eiramise võimalikku mõju ja kahju tekkimist ühes viidetega ühendmääruse seletuskirjale ja Euroopa Kohtu praktikale on rakendusüksus täiendavalt käsitletud otsuse p-s 1.1.4.

2. Finantskorrektsiooni summa ja projekti eelarve vähendamine

Toetuse saaja on riigihanke nr 256700 alusel tekkinud kulusid kajastanud tegevuses nr 4 Pädevuskeskusega võrgustunud riskipiirkonna keskhaigla raviüksuste kaasajastamine“ KDs 141 kokku abikõlblikus summas 40 800 eurot. Lähtudes otsuses tehtud järeldustes ning võttes aluseks ühendmääruse § 22 lg 11 punkti 8 loeb rakendusüksus eelloetletud kuludest mitteabikõlblikuks 25% ehk 10 200 eurot ($40\,800 \cdot 25\%$), millest Euroopa Regionaalarengu Fondi toetus moodustab 7 650 eurot ja omafinantseering 2 550 eurot.

Vastavalt STS § 46 lõikele 3 väheneb projekti eelarve vähendatava toetuse ulatuses vastavalt toetuse rahuldamise otsuses kehtivale proportsioonile, mistõttu muudab rakendusüksus projekti osas toetuse rahuldamise otsuse resolutsiooni ning vähendab mitteabikõlbliku summa ulatuses projekti eelarvet.

STS § 47 lõike 2 alusel juhul, kui finantskorrektsiooni otsuse on teinud rakendusüksus, vähendab rakendusasutus vastavalt finantskorrektsiooni otsusele toetuse andmise tingimuste käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet. Vastavalt STS § 46 lõikele 3 väheneb projekti nr 2014-2020.2.04.19-0085 eelarve vähendatava toetuse ulatuses vastavalt tervise- ja tööministri 04.04.2019 käskkirja nr 32 „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas“ toetuse andmise tingimused“ Lisas 1 kehtivale proportsioonile.

3. Toetuse saaja arvamuse ja vastuväidete ärakuulamine

Vastavalt haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 40 lõikele 1 saatis rakendusüksus 26.02.2024 käesoleva otsuse eelnõu toetuse saajale kommenteerimiseks, paludes esitada omapoolne seisukoht ühes võimalike lisatõenditega hiljemalt 11.03.2024. Antud tähtajaks toetuse saaja kommentaare ei esitanud.

4. Otsuse resolutsioon

Võttes arvesse eelkirjeldatud asjaolud ja põhjendused ning tuginedes käesolevas otsuses väljatoodud õiguslikele alustele, rakendusüksus

otsustab:

1. Lugeda projekti „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas“ raames mitteabikõlblikuks kuluks tegevuses 4 „Pädevuskeskusega võrgustunud riskipiirkonna keskhaigla raviüksuste kaasajastamine“ 10 200 eurot, millest toetus moodustab 7 650 eurot;
2. Vähendada kuludokumendis tunnusega 141 riigihankega nr 256700 seotud abikõlblikku kulu 25% võrra ehk summas 10 200 eurot;
3. vähendada projekti eelarvet tegevuses 4 „Pädevuskeskusega võrgustunud riskipiirkonna keskhaigla raviüksuste kaasajastamine“ otsuse resolutsiooni punktis 1 märgitud summas“.

Otsuse peale võib esitada vaide rakendusüksusele STS-is ja haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil vaide esitaja sai või pidi otsusest teada saama.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
toetuste rakendamise osakonna juhataja

Koostaja: Raili Kadak
663 2032
Raili.Kadak@rtk.ee